

N:o 173.

Af herr **P. G. Petersson** i Brystorp, om tillägg till 17 kap.
4 § handelsbalken.

Uti en till Riksdagen aflåten proposition har Kongl. Maj:t föreslagit tillägg till 4 § 17 kap. handelsbalken om rätt för arbetare att utfå sin dagspenning eller aflöning med förmånsrätt för sista 6 månaderna. Att detta tillägg var både behöfligt och rättmätigt, vill väl ingen förneka; men det finnes efter mitt förmenande en annan klass af arbetare, som för närvarande i afseende å förmånsrätt står i en mycket sämre ställning än de i kongl. propositionen upptagna arbetarne, ty dessa ega sin frihet att när som helst sig från arbetsgifvaren skilja. Den klass, jag åsyftar, är brukare och torpare af jord, hvilka genom ingångna kontrakt äro förbundna att icke allenast utgöra en viss skatt, utan äfven efter bud hos jordegaren utgöra körslor och dagsverken, hvarför särskild ersättning skall erhållas, och om brukaren eller torparen icke fullgör arbetet efter bud, är det icke sällsynt att finna den föreskriften i kontrakten, det de äro ålagde plikta dubbla värdet af det försutna arbetet. Genom en sådan åtgärd bringas bönder och torpare att fullgöra arbete, hvarför betalning skall erhållas; men så råkar jordegaren i obestånd, får göra konkurs, och då stå dessa arbetare utan förmånsrätt för sin fordran, tillkommen genom arbete, som de varit bringade fullgöra.

En annan sak för brukare och torpare förefinnes, som är ganska oegentlig, bestående deri, att jordegare ega förmånsrätt i brukarens tillgångar för såväl oguldet arrende som husröteersättning; men om brukaren skulle vid sitt afträde ega fordran för gårdens förbättring i åbyggnader m. m., derfor njutes ingen förmånsrätt hos jordegaren. För många kan påfalla den tanken, att sådana fordringar som de sistnämnda

Bih. till Riksd. Prot. 1891. 1 Saml. 2 Afd. 2 Band. 33 Häft.

kunna så sällan inträffa, att ett lagstiftande härför icke är erforderligt. Erfarenheten har dock visat motsatsen, ty det tillgår sålunda, att egaren till ett hemman, hvars åbyggnader äro i dåligt skick, utarrenderar det samma med föreskrift för brukaren att verkställa byggnadernas förbättring mot full betalning, som dock icke skall erhållas förr än vid skeende afträde. I förlitande på denna i kontrakt föreskrifna betalning istandsätter brukaren gårdens åbyggnader, och sedan detta är gjort, om så inträffar att egaren kommer på obestånd och får göra konkurs, då taga inteckningsegarne fastigheten eller köpeskillingen därför, och brukaren står rättslös för sin fordran.

Af förestående skäl får jag till Riksdagen hemställa, att, utom hvad i den kongl. propositionen finnes intaget, ytterligare tillägg till 4 § 17 kap. handelsbalken måtte bestämmas:

1:o Är gäldbunden man död, — — — — —

brukare och torpare, som på grund af upprättadt kontrakt ega fordran hos jordegaren för verkställda körslor och arbeten, skola med förmånsrätt utbekomma denna sin fordran i likhet med hvad för öfriga arbetare är stadgadt, dock ej för längre tid än sist förflutna 12 månader.

2:o Har brukare eller torpare efter i vanlig ordning skedd laga syn fordran för å gården gjorda förbättringar, skall denna hans fordran utgå med förmånsrätt framför de i gården varande inteckningar, dock med förbehåll att fordran utkräves inom 6 månader från det synen vunnit laga kraft.

Om remiss till vederbörligt utskott anhålles.

Stockholm den 28 februari 1891.

P. G. Petersson.